otsuse Pärnu kasuks, leides, et Tartu asuvat liiga lähedal Vene piirile, olevat halvasti kindlustatud ja et siin puuduvat kohased ruumid (endine ülikooli-maja oli vahepeal ära põlenud), kuna Pärnus on uus, selleks ehitatud ülikooli-maja valmis. Kindralsuperintendent Fischer soovitas omakord Riiat asutatava ülikooli asukohaks. Et pidevust vana ja uue haridusääsi vahel alal hoida, määras Karl XI lõpuks uuele ülikoolile endise asukoha. Orgaanilist sidet endise ülikooliga pidi meelde tuletama ka uue kõrgema õppeasutise nimetus — *Academia Gustavo-Carolina*. Tõepoolest oli viimase side Gustav Adolfi akadeemiaga enam nimeline kui tõeline, piirdudes sellega, et raamatukogu ja trükikoda a. 1688 Maarja kirikust välja kaevati ja et endise ülikoolimaja kohale nüüd suure rutuga püstitati uus ülikoolihoone.

28. I. 1689 kinnitas Karl XI uue Tartu ülikooli põhikirja, mis muu seas sisaldab rea täpsaid määrusi üliõpilaste elu reguleerimise kohta. 18. VIII. 1690 järgnes ülikooli pidulik avamine kantsleriks määratud kindralkuberneri Hastferi poolt, kes esines saksakeelse kõnega. Tartu teise ülikooli õppejõudude koosseis oli esimese omast tunduvalt väiksem määratud. Nelja teaduskonna peale kokku oli ette nähtud ainult 11 professuuri, neist 6 filosoofia-, 3 teoloogia-, 1 õigusteaduskonna ja 1 arstiteaduskonna jaoks, ja mõned kohad eriainete (prantsuse ja itaalia keele, joonistuse, vehklemise, tantsu) õpetajate tarvis. Needki kohad ei olnud korraga kõik täidetud. Hastfer oli a. 1687 kuningale soovitanud ülikoolile õppejõude otsida rahvuste vahel vahet tegemata, eeskätt Saksamaalt, kuid Karl XI eelistas rootsi rahvusest professoreid, kes riigi idaprovintse pidid rootsi kultuurile lähendama. Nii juhtuski, et 28 professorist, kes teises Tartu (hiljemini Pärnu) ülikoolis ametis olnud, saksa rahvusse kuulusid ainult 4. See asjaolu aitas reduktsiooni ja valitsuse tsentraliseerimispüüete pärast niikuinii kibestunud ning ärapahandatud balti-saksa rahvastikus umbusaldust uue haridusasutise vastu kasvatada. Osalt selle mõjul, osalt ka reduktsiooni läbi põhjustatud vaesumise tõttu ei saatnud balti aadel oma poegi kuigi suurel arvul Tartu ülikooli õppima. Üliõpilaste arvu ei jaksanud tunduvalt suurendada ka Hastferi poolt a. 1690 väljaantud määrus, mille järgi Baltimaal ilmlikesse ja vaimulikesse ameteisse pääsesid ainult isikud, kes olid vähemalt kaks aastat õppinud Tartu ülikoolis ja õiendanud vastava eksami. Üliõpilaste keskel domineerusid seesugustel asjaoludel Soomest ja Rootsist pärit olevad isikud. Üliõpilaste arv jäi samuti väikeseks: kokku oli teises Tartu ülikoolis immatrikuleeritud ainult 409 üliõpilast.

Ka õppetegevuses ei saavutatud tähelepandavamaid tagajärgi. Õppejõud täitsid oma kohuseid sageli õieti hooletult: nii luges õigusteaduse professor Lund $1^1/_2$ aasta jooksul ainult 6 korda, vabandades end liiga väikese õpilaste arvuga. Ülikooli väljaminekute katmiseks olid määratud mõnede Tartu lähedal asuvate mõisate sissetulekud. Et nende valitsemine oli antud ülikooli enda kätte, tegid professorid suviti põllutööga rohkem tegemist kui õppetööga. Kord anti isegi palga asemel igale õppejõule mõned maatükid ühes nende külge kuuluvate talupoegadega kasutada. Kõige selle tagajärjel asus ülikool majanduslikult väga kõikuval alusel ja rippus mitmesuguseist kõrvalisist asjaoludest, nagu viljasaagist jne. Õppejõudude vahel valitsesid alalised hõõrumised ja intriigid, mis olid tingitud osalt rahvuslikest vastoludest. Ka Tartu linnaga ei suutnud ülikool head vahekorda luua, vaid pidi mitmeid küsimusi lahendama kindralkuberneri ja isegi kohtute kaasabil. Maaga olid ta sidemed samuti õieti nõrgad, osalt ka Rootsi valitsuse süü läbi. Näit. jäeti teostamata a. 1693 kõigi õppejõudude nimel tehtud ettepanek, et ülikoolis õpetataks ka vene, poola ja kohalikkude maaelanikkude keeli.

Tartu, lk. 94